

Tot fent un
Cafè

Dues o tres persones, cafè i un tema de conversa en comú. Qui no ha gaudit en alguna ocasió d'aquest escenari? Aquesta és la filosofia d'aquesta secció, exposar informació, debatre, rebatre... És el vostre racó del vostre bar preferit, deixeu que l'ambient us porti i flueixi la conversa.

Tots els vostres comentaris i suggeriments són benvinguts. Aquest és el vostre espai, on podeu deixar testimoni de la vostra opinió i compartir-la amb els vostres col·legues.

De la mateixa manera si llegiu qualsevol notícia, llibre o article referent a la nostra professió (o no) que us hagi interessat, aquest és també l'indret apropiat per a fer partícips la resta dels socis de la vostra troballa.

Així doncs, endavant, feu servir aquesta eina. Segur que mentre llegiu aquestes lletres ja us ha vingut al cap alguna informació que heu revelat a algú en petit comitè mentre prenieu un cafè...

Feu-nos arribar les suggerències a l'adreça: info@scritc.org

www.scritc.org

SCRITC. Formació continuada

Cursos, congressos i tallers

L'èxit del curs de TCC per a MIRs de psiquiatria farà que l'experiència es repeteixi

Aquest curs 2011-2012, l'SCRITC ha organitzat un curs de Tractament Cognitivoconductual per a residents de Psiquiatria i Psiquiatres joves, a petició de la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental, s'ha realitzat a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, que està ubicada als peus de Collserola. Els temes de la formació han inclòs una Introducció a la TCC i Tractament dels Trastorns d'Ansietat, dels Trastorns afectius i dels Trastorns de la Conducta Alimentària, entre d'altres. Gràcies a la col·laboració d'alguns dels nostres socis, que han participat en aquesta formació, el curs ha estat un èxit. Aprofitem l'Infoscrit per agrair aquesta col·laboració.

La col·laboració d'alguns dels socis de l'SCRITC ha estat fonamental per assolir l'èxit

La Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental i els alumnes assistents han valorat molt positivament la formació realitzada l'any passat i ens demanen la seva repetició durant el curs 2012-2013.

S'ha fet molta recerca sobre variables implicades en l'etiologia del trastorn obsessivo-compulsiu (TOC), però molt poca és longitudinal. Cap treball, fins ara, havia estudiat si algunes variables psicològiques en la infància predeien l'aparició del TOC en edat adulta amb un disseny longitudinal prospectiu. Tot i que s'ha investigat molt durant els últims anys en les dimensions de símptomes del TOC, tampoc existien dades longitudinals sobre els seus possibles factors de risc. Aquest estudi, publicat al *Psychological Medicine*, va intentar omplir aquest buit, a partir de les dades de la famosa cohort de Dunedin. Dunedin és una ciutat de l'illa del sud de Nova Zelanda, que s'ha fet famosa perquè fa 40 anys un grup d'investigadors varen començar a seguir a tots els nascuts durant un any a l'illa (gairebé un miler de persones) i, des de llavors, els han anat fent, cada 3-4 anys, tot tipus de proves psicològiques i biològiques que ens han permès recollir, de la manera més fiable i vàlida possible, una informació valuosa i única sobre l'origen i evolució la majoria de trastorns mentals.

En aquest estudi en concret es varen investigar un conjunt de variables ambien-

Quatre cursos dins el nou projecte de formació continuada

Hem posant en marxa un nou projecte de formació continuada, que es desenvoluparà al llarg del proper curs 2012-2013. Consta de quatre cursos portats a terme per docents experts en els diversos temes que es treballaran:

1. Entrevista motivacional en el context de la TCC. Docent: Lídia Segura. Dijous, 25 d'octubre de 2012.
2. Maneig Clínic i TCC en el consum de tòxics a l'adolescència. Docents: Rosa Díaz i Javier Goti. Dijous, 29 de novembre de 2012.
3. TCC en el TDAH i en Trastorns de Conducta. Docents: Aitana Bigorra i Núria Reina. Dijous, 14 de febrer de 2013.
4. TCC del TOC. Docent: Miquel A. Fullana. Divendres, 12 d'abril de 2013.

Tots els cursos s'impartiran a l'Hospital Universitari Mútua de Terrassa.

tals, de personalitat, de neurodesenvolupament i neuropsicològiques quan els participants eren infants i es varen posar en relació amb el diagnòstic de TOC i les dimensions de símptomes obsessivo-compulsius als 26 o 32 anys. Es va trobar que l'aïllament social, l'abús físic i l'emotivitat negativa durant la infància eren predictors d'un diagnòstic de TOC. El més interessant, però, va ser que es varen trobar predictors per les diferents dimensions de símptomes. Alguns d'aquests eren comuns (p.ex., un baix QI augmentava el risc per varies dimensions), però d'altres eren específics. Així, els insults perinatals estaven associats amb un risc augmentat de símptomes d'ordre/simetria, mentre que unes males habilitats motrius estaven associades amb símptomes de la dimensió "agressivitat/comprovació". Més enllà dels resultats concrets, que s'hauran de replicar abans de donar-los per "bons", la implicació de l'estudi és que, com ja sabíem, TOC no n'hi ha només un, però (i així sí que és nou) ara tenim proves clares que els factors de risc dels "diferents" TOCS poden ser també diferents.

Qui és qui?

Glòria Canalda

La Glòria Canalda va néixer a Barcelona el 22 de febrer de 1951.

Es psicòloga clínica, especialista senior, al Servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil i Juvenil de l'Hospital Clínic de Barcelona

Va estudiar a la UAB. És de la 1ª promoció de Psicologia, quan aquesta era una secció dins la Facultat de Lletres. Va tenir professors com en Josep Toro, que li va fer apassionar pel camp de la infància, en Joan Massana, que explicava a més de Psicofisiologia, el *Masters and Johnson*, i la Wilma Penzo, amb el seu seminari sobre *Walden Two*. Va acabar al juny de 1973 i va anar un any als EEUU, a la *Case Western Reserve University* de Cleveland Ohio, juntament amb la Carmina Saldaña, amiga i companya de la UAB. No van tenir beca ni van realitzar cap postgrau oficial. Van poder assistir a diversos cursos i seminaris i col·laborar en diverses tasques clíniques i terapèutiques com assistents, col·laboradors o alguna figura similar. Tot això va estar facilitat pel professor americà Simón B. Miranda, que va estar un any de professor a la UAB, va ser el seu director de tesina i després va retornar als EEUU. Aquell any va constituir una gran experiència. A més de viatjar i aprendre, li va ensenyar un model de funcionament que influiria en la seva trajectòria professional. Era un hospital universitari al que pertanyien tant la Facultat de Medicina com la de Psicologia i els seus professors treballaven també a l'hospital. El treball dels professorat implicava assistència clínica, docència i recerca. En el nostre país les Facultats de Psicologia encara no ho han aconseguit plenament. Seria el seu model i l'objectiu a aconseguir. A la tornada, la difícil tasca de trobar feina en un moment en que la figura del psicòleg clínic no existia pràcticament enlloc. Intentava apropar-se a aquell model. Mentre, col·laborava com a assistent al *Centro de Diagnostico y Orientación Terapéutica* ubicat a l'Hospital Clínic, però dependent de Sanitat i posteriorment va ajudar a crear un Servei de Psiquiatria Infantil a l'Hospital Creu Roja de l'Hospitalet, va col·laborar del setembre del 75 al setembre del 76 al Laboratori de Conducta de l'Autònoma amb el Dr. Garcia Sevilla i, a partir d'aquell moment, va començar la seva trajectòria més professional.

Respecte els autors que l'han influït, refereix que, a l'inici van ser Pavlov, Skinner, Bandura i Eysenck, després molts més autors, depenent del moment i del camp en el que estigués treballant, com són Wolpe, Marks, Rutter i Kazdin, després va incorporar els cognitius Beck, Salkovskis, Meichenbaum i Lazarus. En el seu interès pels trastorns d'ansietat i el TOC en la infància, parla de Kendall, Ollendick, March i Rapoport i en el camp dels trastorns de la conducta alimentària, Vandereycken, Garner, Garfinkel, Fairburn, Thompson, Cash i Rosen, entre molts d'altres.

Miranda, García Sevilla i Toro, han estat influència directa

En el seu entorn destacaria, per ordre cronològic d'influència, Simon B. Miranda, que va ampliar enormement el seu horitzó, Lluís Garcia Sevilla, qui li va encomanar l'interès per la ciència i en Josep Toro, "el seu mestre" del que encara continua aprenent després de més de 30 anys. També reconeix la influència de molts altres professionals i companys que ha conegut o compartit en diferents èpoques de la seva vida professional i no pot oblidar mencionar el contacte diari amb els pacients i les seves famílies, dels que continua aprenent en el dia a dia.

Destaca cinc punts de la seva trajectòria professional: va tenir el primer contracte com a professora ajudant al 1976, gràcies a Lluís Garcia

Sevilla, quan aquest es va traslladar a la Facultat de Medicina de la UB, i va dirigir el Laboratori de Psicologia Anormal. Van ser tres anys fantàstics, amb companys entranyables com en Jordi Perez, el "Jorgito", el Tomàs de Flores, el "Tomy", que ens va deixar tan aviat... i la Nuria Merin. Aquest temps, als soterranis de l'Hospital Clínic, li va permetre també estar en contacte i aprendre de molts grans professionals, alguns d'ells pioners en la teràpia cognitivoconductual al nostre país, Josep Toro, Ramón Bayés, Wilma Penzo, Joan Massana, J.M.Farré, Rosa Sender, M. Valdés, A. Vallès....

Al 1980 es va incorporar a la *Unitat de Psicopatologia Infantil Experimental*, creada per en Josep Toro, i embrió del que seria la Secció i posteriorment Servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil i Juvenil. Amb companys com l'Aurora Jorquera, M. Helena Feliu, Ferran Salmurri, Montserrat Cervera, M.José del Rio i Carme Bassil van començar a aplicar les tècniques de modificació conductua, utilitzant uns aparells força artesanals, com alguns dispensadors de reforçadors... i un laboratori per mesurar la hiperactivitat infantil. Aquests anys van definir ja la seva trajectòria. Va iniciar també la seva tesis sobre l'estrès infantil: "Esdeveniments vitals estressants i la seva relació amb la patologia", dirigida pel J. Toro.

Va ser professora del Departament de Psiquiatria i Psicologia Mèdica (després anomenat de Psiquiatria i Psicobiologia Clínica) de la Facultat de Medicina de la UB, des de l'octubre de 1976 fins el 2006, portant a terme docència de Psicologia Mèdica i Psiquiatria, així com també la Psicologia que s'impartia a la Facultat d'Odontologia, juntament amb l'Ana Martínez, amiga i gran professional. També he participat en la docència i tutoria de practiques del Màster de Psiquiatria i Psicologia Clínica de la Infància i l'Adolescència des del 1980 fins l'actualitat i de la formació dels PIR de l'hospital. Considera que el contacte continu amb psicòlegs joves i entusiastes és sempre molt enriquidor. I a partir del 1992, quan la Secció de Psiquiatria Infantil va formar part de la xarxa pública d'assistència en salut mental infantil de la Generalitat, va ser contractada per l'Hospital Clínic. Des d'aquell moment s'ha dedicat a la clínica infantil i adolescent, i s'ha anat interessant i especialitzant en els trastorns d'ansietat, trastorn obsessivo-compulsiu i, sobretot, en els trastorns de la conducta alimentària.

Va tenir la sort d'estar i col·laborar en la fundació de l'SCRITC i formar part de la Junta quan en Joan de Pablo va ser President. Per ella, és un plaer assistir a les reunions anuals, perquè pot continuar aprenent, ja que considera que el seu

nivell es molt bo, però sobretot per retrobar-se amb companys i amics que no es veuen tant sovint com es voldria i això permet "posar-te al dia" de les seves vides, mentre es pren un cafè. Comenta que és una satisfacció comprovar com l'SCRITC va incorporant les generacions joves.

Donada la diferència de les característiques de personalitat en els subgrups de TCA i comprovant com aquestes diferències interfereixen o influeixen en el tractament s'ha interessat de nou per la personalitat. En aquest moment està finalitzant un estudi sobre avaluació i freqüència dels trastorns de personalitat en adolescents amb un trastorn de la conducta alimentària, juntament amb Eugenio de la Fuente i Ernesto Magallón. També estan portant a terme un estudi per avaluar l'eficàcia de l'Hospital de Dia, i dels grups de teràpia sobre imatge corporal i autoestima, en pacients adolescents amb TCA, així com possibles variables predictorres.

Encara hi ha trastorns pels que no tenim intervencions eficaces

Considera que la TCC ha avançat força i que ara disposem de més tècniques terapèutiques que ajuden en la clínica diària, però que encara és necessari avançar molt. Pensa que cal fer més estudis en nens i adolescents, perquè hi ha pocs en comparació amb els estudis en adults. Creu que s'han de fer comparacions de tècniques i analitzar quins son els components bàsics i els mecanismes que expliquen l'efecte terapèutic, així com estudiar més els efectes a llarg termini i el seu paper en la prevenció dels trastorns a la vida adulta. Incideix en que encara hi ha problemes i trastorns pels que no disposem d'intervencions eficaces.

La Gloria té moltes aficions. La seva gran passió és viatjar, conèixer mon, diferents cultures, parlar amb la gent..., en principi quan més lluny i diferents siguin millor, però reconeix que també gaudeix de qualsevol poblet proper o de perdre's i passejar pels barris de Barcelona. També li agrada llegir, especialment novel·la. Li agrada el cinema, creu que no és el mateix que veure la pel·lícula a casa teva, el teatre i a la sortida anar a prendre unes tapes i una copeta de vi, la dansa, tant clàssica com moderna i la música. Li agrada trobar-se amb la família i els amics i cuinar, preparar sopars i poder compartir una vetllada on es parli de tot i on sovint es discuteix intentant arreglar el món...Li agrada caminar per la ciutat, per la muntanya i, especialment, vora el mar i ara, des de fa poc, jugar amb el seu net, que té 8 mesos, i moltes coses més....